

Stadens nya trädsmål måste skärpas och får inte bli ett alibi för fortsatt avverkning

Det är uppenbart att städers trädbestånd har en oerhört viktig roll för att minska effekter av klimatförändringarna. Därför behöver trädbeståndet öka kraftigt vilket framhålls av såväl FN som Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU). Men i Stockholm är trenden snarare en minskning över tid.

Stockholm stad har nyligen beslutat om nya stadsövergripande trädsmål i syfte att utveckla stadens trädbestånd. Trädsmålen innebär i korthet att staden för varje nedfällt träd ska plantera två nya träd samt att krontäckningsgraden ska öka. Naturskyddsföreningen Stockholm ser potential i de nya trädsmålen men anser samtidigt att de måste skärpas i flera avseenden för att ge önskad effekt. Annars finns en risk för att de används som alibi för fortsatt trädfällning.

För att trädsmålen ska ge önskad effekt uppmanar Naturskyddsföreningen till följande förändringar.

1. Ange kvantitativa och kvalitativa mål för hur stadens trädbestånd ska öka

Det är mycket som tyder på att Stockholms trädbestånd har urholkats. Trädsmålen syftar till att öka beståndet, dels genom att krontäckningsgraden ska öka, dels genom att varje fällt träd ska ersättas av två nyplanterade. Krontäckningsgraden är ett mått som speglar hur trädbeståndet som helhet förändras över tid och tar hänsyn till skillnaden mellan nya och gamla träd. Naturskyddsföreningen ser det som ett viktigt mått för att säkra trädbeståndet. Samtidigt måste städer som Stockholm sätta upp mätbara mål för detta som motsvarar ambitionerna i stadens klimat- och miljömål. Stockholm ligger efter andra större städer i detta avseende. Det är särskilt viktigt efter almsjukan som härjade i Stockholm under 2021 och som bidrog till att totalt 535 träd tvingades fällas.

Vid sidan av kvantitativa mål anser Naturskyddsföreningen att trädsmålet ska utökas med kvalitativa mål. Det handlar exempelvis om vilken typ av träd som forskning visat är lämpliga att nyplantera, som står emot klimatförändringar, gynnar biologisk mångfald etc. Oftast är inhemska arter bäst. Staden måste också ha mål för att värna befintliga träd så långsamt som möjligt. Dessa har ett stort värde när det gäller klimatnytta som kolsänkor och andra ekosystemtjänster som exempelvis dagvattenreglering och temperaturreglering. Träden har en viktig roll för att bevara och utveckla den biologiska mångfalden i staden, minska luftföroreningar, buller etc.

2. Trädsmålen måste omfatta samtliga förvaltningar/nämnder med ansvar för trädbeståndet

I Stockholm delar olika förvaltningar och nämnder på ansvaret för stadens träd bland annat beroende på var de växer. Naturskyddsföreningen noterar att de nya trädsmålen när det gäller nyplantering endast omfattar fällda på gator, torg och i anlagda parker. Vi ser det som en stor brist och uppmanar till att även träd som fälls exempelvis på naturmark eller i samband med exploateringsprojekt ska ersättas av två nya träd. Det ligger i linje med att prioritera och värna det befintliga trädbeståndet samt att satsa på förebyggande skötselvård för att ge befintliga träd längre livslängd. Stockholms Naturskyddsförening välkomnar den beslutade pausade trädfällningen under ett år och menar att den bör övervägas att förlängas <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/efter-protesterna-tradfallningen-i-stockholms-stad-stoppas>. Använd tiden till att se över stadens skötsel av befintliga träd.

3. Inför systematisk uppföljning och kontroll över hur stadens trädbestånd som helhet förändras över tid.

Stockholm stad saknar idag en systematisk uppföljning som ger en samlad bild av trädbeståndet. Det finns ingen löpande uppföljning av krontäckningsgraden, förutom analyser ca vart tionde år via biotopkartor. Den senaste rapporten enligt denna modell redovisar en minskning av krontäckningsgraden i staden mellan 1998 - 2009, från 23,1% till 22,6%¹. En senare mätning med en annan metod redovisas i rapporten iTree Sverige (2020), där uppskattades krontäckningsgraden till 21%. Det finns även preliminära beräkningar med nyare metoder som uppskattar krontäckningsgraden för hela Stockholm till 30% med stora variationer mellan olika områden. Siffrorna visar att det är av yttersta vikt att jämförelser av krontäckningsgraden utgår från samma mätmetoder och areal, annars kan de bli grovt missvisande.

Naturskyddsföreningens egen kartläggning visar att många träd fälls utan att de redovisas i statistiken. En orsak kan vara att ansvaret för träden är delat mellan olika förvaltningar. Trafikkontoret redovisar fällda träd inom sitt ansvarsområde (runt 300 träd per år) men här ingår endast gatuträd. Naturskyddsföreningen menar att uppföljningen (liksom trädmålen) ska omfatta redovisningar av gemensamma mått från samtliga förvaltningar med ansvar för trädbeståndet. Det handlar exempelvis om hur många och vilken typ av träd som fälls och på vilka grunder, hur många nyplanterade träd och hur många av dessa som överlever på längre sikt.

De nya trädmålen riskerar att bli verkningslösa om de inte följs upp. Uppföljningen är även ett viktigt underlag för att genomföra kvantitativa beräkningar av de ekosystemtjänster som träden levererar eller skulle ha levererat. Systematisk uppföljning och kontroll tillsammans med sådana beräkningar är viktiga underlag för politiska beslut om resurser och prioriteringar av insatser när det gäller stadens träd.

4. Inrätta en instans med det övergripande ansvaret för att stärka och utveckla trädbeståndet.

Olika förvaltningar delar idag på ansvaret för träden. Vi menar att det kan förhindra överblick och att få till stånd en kraftsamling när det gäller att stärka trädens roll i miljö- och klimatarbetet. Därför uppmanas Stockholms stad att inrätta en instans med ett tydligt mandat för ett samlat och övergripande ansvar för stadens trädbestånd. Denna instans bör ha uppdraget att bevaka och säkra kronvolymens utveckling samt ge tillstånd för trädfällning och säkerställa kompensation för fällda trädets tappade ekosystemtjänster.

Avslutningsvis vill Naturskyddsföreningen se att Stockholms stad nya trädmål mer konkret bidrar till att stärka trädens roll i klimatarbetet och i arbetet för att gynna den biologiska mångfalden. Trots att träden har en central roll i flertalet av stadens klimatmål och handlingsplaner, så är det långt mellan ambitionerna i dessa dokument och konkreta insatser. Retorik och praktisk handling måste följas åt. **Tidsaspekten i klimatarbetet är oerhört viktig. Det tar 70 år för ett lövträd att växa sig stort och frodigt, men det tar knappt 60 sekunder att såga ner det.** Vi måste värna om och hushålla med de träd vi har och dessutom plantera många nya träd för framtiden. Så gynnar vi klimat – och miljöarbetet framåt!

Anders Tranberg
Ordförande, Stockholms Naturskyddsförening

---

¹ <https://miljobarometern.stockholm.se/natur/alla-indikatorer-natur/markyta-med-krontackning/>